

О. С. Діжа,
студентка 33 групи спеціальності 014 Середня
освіта (Образотворче мистецтво)
(Житомирський державний університет імені Івана Франка);
А.П. Максимчук,
старший викладач кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання
(Житомирський державний університет імені Івана Франка).

Сучасне декоративно-прикладне мистецтво як чинник формування естетичних смаків школярів

Актуальність. На різних етапах змін, які переживала Україна, коли змінювалися уявлення про світ і місце людини в ньому, як ніколи гостро постало питання про роль естетизації життя людини та суспільства в цілому, інтеграцію української національної культури у світову, що загалом виражається в посиленні впливу прекрасного на різні аспекти життєдіяльності суспільства.

На сучасному етапі розвитку української культури та сучасних інформаційних технологій у вихованні нашого покоління, актуальним є виховання в народних традиціях. Народне декоративно-прикладне мистецтво нерозривно пов'язане з життям і побутом людства. Краса здавна вважалася могутнім засобом морального вдосконалення особистості. Головне завдання естетичного виховання полягає в тому, щоб засобами мистецтва прищепити людині високі норми і принципи моралі, прагнення до творчої діяльності, яка є засобом реалізації духовних потреб особистості. Розвиваючи культуру почуттів, поведінки, особистих інтересів, творчу працю, активну громадську діяльність, можна формувати всебічно-досконалу і розвинену людину.

Нині всі ланки навчальних закладів, від дошкільної освіти до вищих навчальних закладів, спрямовують свою діяльність на формування гармонійно розвиненої особистості з високим національно-культурним потенціалом, розвиненим почуттям прекрасного, усталеними естетичними смаками. Якщо навчальні заклади намагатимуться повною мірою розкривати красу народних святинь, належним чином ознайомлювати молоде покоління з багатством народного мистецтва та розвивати бажання глибоко вивчати й естетично усвідомлювати звичаї, традиції, обряди, ремесла і промисли нашого народу, то й питання естетичного виховання та розвитку національної свідомості учнів буде успішно вирішуватись. Адже молодь з розвиненим естетичним смаком здатна зрозуміти і поцінувати стильову єдність матеріальної культури, відчутти зв'язок декоративно-прикладного мистецтва з естетичними вимогами свого часу і минулих епох.

Мета статті полягає у дослідженні поняття "сучасне народне декоративно-прикладне мистецтво", визначенні та характеристиці його основних функцій на естетичні смаки школярів.

Виклад основного матеріалу. У всезагальній народній культурі важливу роль відіграє декоративне мистецтво – це широка галузь мистецтва, яка художньо-естетично формує матеріальне середовище, створене людиною. Декоративно-прикладне мистецтво поділяється на багато видів, наприклад: монументально-декоративне мистецтво, що безпосередньо пов'язане з архітектурою, – це декоративні розписи, вітражі, мозаїка, скульптура й ін.; оформлюване мистецтво – це художнє оформлення міст, сіл, демонстрацій, експозицій виставок, стендів, вітрин тощо. Найчастіше для визначення суті декоративно-прикладного мистецтва

використовується назва – народне мистецтво, адже декоративно-прикладне мистецтво – це мистецтво широких мас, що виникло у процесі трудової діяльності народу і нерозривно пов'язане з його життям та побутом. Археологічні дослідження свідчать про високий рівень культури народів, які етнічно були предками українців і залишили своїм нащадкам вироби народних умільців з глини, металу, каменю.

У наш час народне-декоративне мистецтво розглядається як важлива художня цінність, що виконує численні функції – пізнавальну, комунікативну, естетичну та ін. Життя підтверджує, що декоративно-прикладне мистецтво збагачується новими аспектами філософсько-естетичного звучання, його змістовна краса потрібна людині, а його художньо-культурна, естетична цінність постійно зростає.

Важливо зазначити, що декоративно-прикладне мистецтво – особлива галузь художньої діяльності людей, у продуктах якої призначеність для практичної мети зливається з естетично доцільним розв'язком. Першочергове значення тут має виготовлення корисної речі й одночасно предмета, який має естетичні якості та цінності. Будь-який продукт народнодекоративного мистецтва є органічною єдністю утилітарного й художнього, сплавом практичної доцільності речі з красою її зовнішніх ознак.

У науці утвердилася думка, що естетичний смак – це здатність людини розуміти й оцінювати естетичні особливості предметів і явищ природи та суспільного життя. За різних політико-економічних трансформацій, які переживала Україна, коли змінювалися уявлення про світ і місце людини в ньому, як ніколи гостро постає питання про роль естетизації життя суспільства, інтеграцію української національної культури у світову, що в цілому виражається в посиленні впливу прекрасного на всі аспекти життєдіяльності суспільства. Адже смак, як суспільна норма в оцінці прекрасного, виражає здатність людини сприймати й оцінювати предмети та явища дійсності з точки зору їх естетичної і гуманістичної доцільності, що виступає, з одного боку, як засіб регулювання естетичної діяльності людини, а з іншого – як засіб пізнання прекрасного. Естетичний смак визначається як духовна якість особистості, завдяки якій здійснюється духовно-творче, емоційно-образне сприйняття й естетична оцінка світу. Смак не тільки віддзеркалює сучасні норми естетичного, але і закладає основи цивілізованого ставлення особи до світу.

Освіта XXI століття яка надає нам можливість розвиватися у цих напрямках – це освіта для людини. Її стрижень – розвиваюча домінанта, виховання відповідальної особистості, яка здатна до самоосвіти і саморозвитку, вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовуючи набуті вміння для творчого розв'язання проблем, прагне змінити на краще своє життя і життя своєї країни. XXI століття – це час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, у якому якість людського потенціалу, рівень освіченості і культури всього населення набувають вирішального значення для економічного і соціального розвитку країни.

Загальна середня освіта має забезпечити умови для морального, інтелектуального, фізичного, художньо-естетичного розвитку студентів, виховання громадянина демократичного суспільства, яке визнає освіченість, вихованість, культуру найвищими цінностями, незамінними чинниками соціального прогресу.

Список використаної літератури

1. Гур'єва Н.П. Настільна книга молодого вчителя трудового навчання. – Х: Вид-во «Ранок», 2010. – 256 с.

2. Савчук І.В. Формування естетичних смаків учнів 5-9 кл. на уроках трудового навчання засобами декоративно-ужиткового мистецтва: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика трудового навчання» / І.В. Савчук. – Чернігів, 2008. – 22[7]с.
3. Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.
4. Формування естетичних смаків учнів 5 – 9 класів на уроках трудового навчання засобами декоративно-ужиткового мистецтва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.disslib.org/formuvannja-estetichnykh-smakiv-uchniv---klasiv-na-urokakh-trudovoho-navchannja.html>

Дьячук А.І.,

викладач

(КЗ «Бердичівський педагогічний коледж» ЖОР)

Удосконалення процесу підготовки студентів педагогічного коледжу на заняттях з хорового диригування

У статті розкривається значущість удосконалення процесу підготовки студентів педагогічного коледжу на заняттях з хорового диригування.

Ключові слова: процес підготовки, професійні уміння і навички, творча самореалізація, заняття з хорового диригування, особливості диригентської діяльності, майбутній учитель музичного мистецтва.

Постановка проблеми. Розробці ефективних методів навчання диригуванню присвячені книги таких відомих авторів, як: Л. Андрєєвої, Л. Безбородової, Т. Естріної, Г. Єржемського, І. Заболотного, М. Казачкова, М. Канерштейна, М. Колесси, К. Ольхова та ін.

Загальна мета діяльності вчителя - формування творчої особистості учня в процесі навчання та виховання. З психологічного погляду мета - це прогнозований людиною результат її діяльності з певним об'єктом (О. Леонтьєв) [1, с.97]. Результат діяльності демонструє зміни, що відбуваються з об'єктом під час взаємодії з ним. «Прогнозування змін, що відбудуться у процесі взаємодії людини з навколишнім середовищем, є механізмом утворення мети. Спираючись на психологічні уявлення про природу мети у структурі діяльності, педагогічну мету слід розглядати як зміни, які прогнозує педагог у розвитку особистості учня в процесі навчання та виховання» [2, с. 97].

У сучасних умовах для випускників навчальних закладів мистецького напрямку особливо важливим має бути розуміння й усвідомлення соціального значення своєї професії, визначення свого місця в системі соціальної взаємодії, а також здатність до критичної оцінки свого життєвого й професійного досвіду, свідомого вибору шляхів й методів удосконалення своїх особистісних й професійних якостей. У нормативних документах про стандарти вищої освіти України професійні компетентності виділені окремою графою [3], це зокрема: загальнопрофесійні (базові уявлення про основні закономірності й сучасні досягнення певної галузі; знання й застосування на практиці наукових принципів діяльності у певній галузі; здатність до розробки й реалізації 17 основних методів фахової діяльності; уміння організовувати роботу відповідно до фахових вимог; здатність до ділової комунікації у професійній сфері тощо); спеціалізовано-професійні (здатність до